

V dnešní době sestoupila pravda z postavení nejvyšší hodnoty¹, ale stále ještě nezmizela a přežívá v podobě iluze, majestátná² a uklidňující. Její přítomnost je nezbytná pro všechny přístupy/jednání³, které se jí snaží přiblížit. Ztratila své postavení *a priori*⁴, postavení nedosažitelnosti na úkor používání slova „pravda“, jak ho poprvé použil Austin⁵. Mluvme tedy o dnešním využívání tohoto slova, v němž někteří vidí jen souhrn faktů a mezi jehož kritéria patří prokazatelnost, shoda, adekvátnost, předmět zkušenosti, to rozumné. Tyto termíny nás vedou k tomu, co je ve vědě vymezeno dvěma rozcházejícími se cestami:⁶ scientismem nebo-li fyzikalismem a relativismem. Jedna tato cesta předstírá, že porozuměno může být všemu po podrobné analýze problematiky na její nejmenší elementy. Pokud je tato analýza a vysvětlení nemožné, nahání člověku hrůzu, jelikož nemá vše pod kontrolou. Svou arogancí prozrazuje fakt, že je lhostejná vůči částečným a stále měnícím se znalostem člověka. Takovýto postoj, který vede k obavám a k únavě pramenící z náročného vědeckého přístupu, odmítá a zároveň vyživuje svoji přílišností relativistické teze o vědě, která nebude ničím jiným, než jedním pojednáním a racionálním, operativním předčítáním⁷ bez jakéhokoliv nepopíratelného odkazu.⁸ Tato teorie bude vystavena náhodnému riziku a nátlaku, nátlakovým skupinám, ideologii, náboženství a dalším jiným zájmům. Svoji roli hraje pouze v praxi. Když Paul Valéry promlouval o poezii během své zahajovací přednášky na Collège de France, která mimo jiné pobouřila Simona Weila, připomenul ve spojitosti hodnoty použití (slova pravda)⁹ zákony nabídky a poptávky. Naproti tomuto relativismu hodnot, daleko od těch, které popsal Henri Poincaré v pojednání o vědě a ještě dále od hodnot živených vírou, se Husserl obává

¹ Absolutní hodnota se mi nehodilo

² Hiératique znamená též posvátná, ale v kontextu se mi hodilo spíše majestátná – domnívám se, že ve filozofickém článku by tento termín, mohl vzbuzovat tematiku víry, což se mi sem nehodí. ANO, DOBŘE, JEN POKRAČOVAT V 2. PÁDU

³ Lexikální problém se slovem *démarche* – nemohla jsem se rozhodnout a stále nevím, jestli jsem s výsledkem spokojená. KDYŽ JEDNÁNÍ → KAŽDÉ/ JAKÉKOLI

⁴ *A priori* – filozofický termín z latiny je zvykem zanechávat ANO

⁵ Zde bych uvedla nějakou poznámku pro čtenáře možná, kdo je Austin a co o pravdě řekl. ONO JDE O TO „POUŽÍVÁNÍ“, to je novinka

⁶ Spíš cesty než koleje v českém prostředí - CESTA JE MEZI DVĚMA KRAJNICEMI, příp. i kolejami

⁷ Nebo diskursem? ANO, DISKURS

⁸ Změrně jsem rozdělila toto souvětí, které je moc složité

⁹ Nejsem si jistá, ale domnívám se, že je řeč právě o hodnotě používání slova pravda, - to bych zde pro přehlednost použila. ANO, ALE POUŽÍVEJME TU JEJÍ „UŽITNOU HODNOTU“

ve svém díle *Krisis* toho, že se věda odvrací od řeckého ideálu *theoria*¹⁰ pro své odborné teorie, které jsou velmi účinné, nýbrž postrádají jakékoliv domáhání se pravdivosti.

Odvrátili jsme se od hledání absolutní pravdy, abychom se mohli přiblížit skutečnosti, jež je rozdělená na malé části a operuje s fakty. Tím je popírán vědecký diskurs, který předstírá všeobecné porozumění a zaplnění prázdného prostoru, ve kterém jsme se zbavili veškerého náboženství. S myšlenkou na Delacroixovu promluvu je tedy nutno si připustit fakt, že přesnost¹¹ není pravdou. Uvedme si za příklad přírodní vědy¹², u kterých se hodí připomenout, že jejich realistický přístup není ani stabilní ani pohodlný. Ve skutečnosti zahrnují na jednu stranu riziko, že svými přesně rozebranými detaily zastíní svá bytí ve své všeobecné podstatě a tím tak svoji „pravdu“, na druhou stranu zapomínají na to, že vědecký fakt je jen přibližný pokrokový odhad získaný omylem a založený na něm.

¹⁰ Opět filozofický pojem – zanechat řecký originál ANO, JISTĚ

¹¹ Možná exaktnost OBOJE

¹² Lexikální problém – les science de la vie – dle slovníku synonym mi přišly přírodní vědy nejpříhodnější ANO, ZHRUBA ANO